

УДК

Алієва Інна Вікторівна
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
факультет дошкільної, початкової освіти і мистецтв
кафедра музичного мистецтва та менеджменту соціокультурної діяльності

ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Фестиваль (фр. festival, від лат. Festivus – святковий) – масове святкування, показ (огляд) – це огляд значних досягнень колективної та індивідуальної творчості в різних галузях людської діяльності: художній, музичній, естрадній, цирковій, кіномистецькій, науковій, спортивній, виробничій тощо [4].

Класифікація:

1. Творчі. За видами мистецтва (за жанрам мистецтва чи об'єднані). Фестивалі театрального мистецтва, фестиваль народної творчості, фотомистецтва, музичні, образотворчого мистецтва, кінофестивалі та ін.
2. За хронологічним принципом: бієнале (раз на два роки), триєнале (раз на три роки), щорічні, регулярні, або одноразові.
3. За територією охоплення, масштабом та географією (міські, районні, регіональні, обласні, республіканські, міжнародні).
4. За складом учасників: фестивалі дитячої творчості, професійні, аматорські, молодіжні.
5. На конкурсній основі та без неї.
6. За місцем проведення (просто неба, берег озера чи річки, ліс, санаторій, місце історичних подій).

Проводяться як у великих закритих приміщеннях, так і в сучасному світовому форматі на відкритому повітрі «опен ейр» на полях, площах, парках, в природних архітектурно-історичних інтер'єрах замків та інших визначних місцях. Перші фестивалі, які з'явилися у Великобританії, були музичними. З ХХ століття популярними стають міжнародні фестивалі.

Активізація ж фестивального руху в Україні почалася приблизно в період здобуття незалежності. «Київ Музик Фест», що пройшов у 1990 р., вперше репрезентував українську музику як самостійне явище, вільне від панівних у ті часи ідеологічних настанов, а також відчинив двері композиторам української діаспори. Поява на українських теренах міжнародного музичного фестивалю у 1990 р. засвідчила знесення культурної «залізної завіси», що впродовж десятиліть відмежовувала Україну від навколишнього світу.

Фактично у дев'яностих роках на українських теренах активно починається нова хвиля культурного національного відновлення, спостерігається підйом і регенерація процесів народної творчості, відродження та розповсюдження обрядів, звичаїв і традицій [4].

Те, що на креативності можна заробити, і вона здатна принести в економіку кошти на рівні машинобудування чи туризму, у світі зрозуміли ще на початку 2000-х. В Україні ж поняття «креативна індустрія» з'явилося лише в червні 2018 року. Саме тоді Верховна Рада додала його в Закон «Про культуру». Від цього часу концерти та фестивалі припинили бути просто розвагою і офіційно стали однією зі складових креативної економіки.

Поки держава визначається, креативні голови вже приносять в економіку чималі кошти. За даними дослідження Європейської бізнес асоціації (ЄБА), у 2018 у сферах креативної економіки України працювали близько 470 тисяч людей. Вони принесли країні майже 105 мільярдів гривень або 4,4% ВВП. Непогано, якщо зауважити, що за даними ООН, на частку креативної економіки припадає 3,4% світового ВВП, що становить майже 1,6 трильйонів доларів США. Водночас креатив у світі вже приносить вдвічі більше, ніж міжнародний туризм [2].

Що ж стосується фестивального життя, то за даними ЄБА, в 2019 до організації музичних заходів залучали понад 10 тисяч людей, які заробили для країни біля 700 мільйонів гривень.

Щороку фестивальний рух в Україні набирає обертів. Лише в столиці за останні п'ять років з'явилися щонайменше п'ять нових великих фестивалів: Made in Ukraine, «Всі.Свої», «Кураж Базар», Atlas Weekend та Upark. Зростає й кількість відвідувачів. Наприклад, у 2016 році фестиваль Atlas Weekend відвідали 142 тисячі людей, а вже у 2017-му — 315 тисяч. в 2018 – 527 тис, 2019 – 538 тис.

Якщо розглядати фестивалі як бізнес, то, на перший погляд, вони мають просту фінансову модель.

Є затратна частина та активності, що приносять доходи.

- Найбільше — 70-80% — організатори витрачають на гонорари, переліт, проживання та харчування артистів.
- На другому місці — інфраструктура фестивалю та облаштування території.
- На третьому — реклама.
- Також значна частина витрат — оплата праці персоналу. На фестивалі щодня працюють тисячі людей, які забезпечують чистоту, охорону, обслуговують сцену та, власне, розважають відвідувачів виступами».

Левову частку доходів приносить продаж квитків на фестиваль, решту — спонсори. Бари, фудкорти та мерчендайзинг не дуже монетизуються. Це радше сервісна частина, яка створює атмосферу фестивалю.

І хоча щороку відвідувачів фестивалів стає все більше, а отже й заробіток збільшується, паралельно зростають і витрати. Наприклад, Atlas Weekend на організацію витрачає мільйони доларів. У менших фестивалів сума коливається в межах мільйонів, а то й сотень тисяч гривень. Економлять здебільшого на вартості оренди локації та дешевшій оплаті праці співробітникам фестивалю [2].

Пандемія коронавірусної хвороби внесла свої корективи. Цьогоріч фестивальні плани скасовують або ж — переносять на рік.

В найблищий рік, варто звикнути до того, що багато заходів перейде саме в цифровий формат. Онлайн – це новий оффлайн, і від цієї тенденції вже нікуди не дітися.

Список використаних джерел:

1. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». Фестиваль URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Фестиваль> (дата звернення: 13.11.2020).
2. Громадське. Економіка фестивалів: заробітки організаторів та користь державі URL: <https://hromadske.ua/posts/ekonomika-festyvaliv> (дата звернення: 13.11.2020).
3. Мультимедійна платформа іномовлення України Укрінформ. Фестиваль. URL: <https://www.ukrinform.ua/tag-festival> (дата звернення: 13.11.2020).
4. Шапко Л. І. Фестиваль. Види фестивалів. Основні функції та завдання фестивалів. Складові фестивалю URL: http://lvkm.com.ua/images/Docs/Dustancijne_navchannya_april/1/Шапко_ЛІ_ОМ_КДД_94_Заняття_за_14.04.20_фестиваль.pdf (дата звернення: 13.11.2020).